

PAKSI BÓBITA BÖLCSŐDE ÉS KONYHA

SZAKMAI PROGRAM

Paks, 2017. november 15.

Tartalomjegyzék

1. BEVEZETŐ	5
1.1. A bölcsőde adatai:	5
1.2. Az intézmény formája:	5
1.3. A szolgáltatást igénybe vevők köre:	5
1.4. A szolgáltatás igénybevételének módja:	6
1.5. Az igénylők, és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok:	9
1.6. A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának módja, formái:	10
2. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA	11
2.1. Küldetésnyilatkozat:	11
2.1.1. Gyermekképünk:.....	11
2.1.2. Bölcsődénk pedagógiai hitvallása:.....	11
2.1.3. Bölcsődénk minőségpolitikája:.....	13
2.2. A bölcsőde bemutatása:	14
2.3. Az intézmény alapítványa:	14
2.4. Az intézmény személyi ellátottságára vonatkozó adatok:	15
2.5. Az intézmény tárgyi feltételei:	17
2.5.1. Bölcsődei egységek:.....	17
2.5.2. Játsszódudvarok:.....	19
2.5.3. A bölcsőde egyéb helyiségei:.....	20
3. NEVELÉS-GONDOZÁS A BÖLCSŐDÉBEN	21
3.1. Nevelő-gondozó munkánk célja:	21
3.2. Nevelő-gondozó munkánk alapelvei:	21
3.3. Nevelő-gondozó munkánk feladatai:	24
3.3.1. A családok támogatása, a szülői kompetencia fejlesztése:.....	24
3.3.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:.....	24
3.3.3. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:.....	24
3.3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:.....	25
3.4. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei:	26
3.4.1. Gondozás:.....	26
3.4.2. Játék:.....	27
3.4.3. Tanulás:.....	27
3.4.4. Mozgás:.....	28
3.4.5. Mondóka-ének:.....	28
3.4.6. Vers-mese:.....	29

3.4.7.	Alkotó tevékenységek:	29
3.4.8.	Környezeti nevelés, hagyományok:	30
3.4.9.	Típegő színház:	31
3.5.	A bölcsődei nevelés-gondozás megszervezésének elvei:	31
3.5.1.	"Saját kisgyermeknevelő" rendszer:.....	31
3.5.2.	Gyermekcsoportok szervezése:	31
3.5.3.	Napirend:	31
3.6.	A gyermekekről vezetett dokumentáció:	32
3.6.1.	Gyermek egészségügyi törzslap:	32
3.6.2.	Üzenőfüzet:	32
3.6.3.	Csoportnapló:	32
3.6.4.	Napi jelenléti kimutatás, TAJ-alapú központi nyilvántartás (KENYSZI):	32
3.6.5.	Étkezési nyilvántartás:.....	32
4.	KIEMELT SZAKMAI FELADATAINK	33
4.1.	A családi nevelés segítése, kapcsolattartás a családokkal:.....	33
4.1.1.	Családlátogatás:.....	33
4.1.2.	Beszoktatás:.....	33
4.1.3.	Napi kapcsolattartás:	34
4.1.4.	Üzenőfüzet:	34
4.1.5.	Egyéni beszélgetés:	34
4.1.6.	Szülőcsoportos beszélgetés:	35
4.1.7.	Szülői értekezlet:	35
4.1.8.	Egyéb szervezett közös programok a családokkal:	35
	Nyílt nap, "bölcsődekóstolgotó"	35
	Gyermeknap	35
	Munkadélutánok.....	36
4.2.	Az egészséges életmód megalapozása:	37
4.2.1.	Lelki egészségvédelem:.....	37
4.2.2.	Táplálkozás:	37
4.2.3.	Testápolás:.....	39
4.2.4.	Fogápolás:	39
4.2.5.	Mozgás, levegőzés:	39
4.2.6.	Nyugodt alvás:.....	41
4.2.7.	Tárgyi környezet:	41
4.2.8.	Sószoba használata:.....	42
5.	AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE	42
5.1.	Együttműködés az óvodákkal:	42

5.2.	Együtműködés a jelzőrendszer tagjaival – Gyermekvédelem:	42
5.3.	Együtműködés képző intézményekkel:	43
5.4.	Együtműködés más szervezetekkel, intézményekkel:.....	43
6.	ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE	44
6.1.	Kisgyermeknevelői munka ellenőrzése, értékelése:.....	44
6.2.	A bölcsődei csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése:	44
7.	ZÁRSZÓ	45
MELLÉKLETEK (nyomtatott formában):.....		45
	Szervezeti és Működési Szabályzat	45
	Megállapodás	45
	Házirend	45

1. BEVEZETŐ

1.1. A bölcsőde adatai:

Intézmény neve: Paksi Bóbita Bölcsőde és Konyha

Intézmény székhelye: Paks, Ifjúság u. 4. sz.

Tel.: 06-75/830-470

e-mail cím: bobita.bolcsode@paks.hu

Az intézmény közfeladata: Bölcsődei ellátás

Az intézmény férőhely száma: 104 fő

Az intézmény fenntartója: Paks Város Önkormányzata

Az intézmény vezetője: Magyar Melinda; kinevezés: 2014. augusztus 1-től

Az intézmény nyitva tartása: 6.⁰⁰ - 17.⁰⁰

1.2. Az intézmény formája:

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi

XXXI. törvény alapján gyermekjóléti alapellátás, gyermekek napközbeni ellátásán belül: bölcsőde.

1.3. A szolgáltatást igénybe vevők köre:

A bölcsőde a családban nevelkedő 3 éven aluli gyermekek napközbeni ellátását, szakszerű gondozását és nevelését biztosító intézmény. Bölcsődei ellátás keretében a gyermek húszhetes korától nevelhető és gondozható.

Ha a gyermek a harmadik életévét

- január 01. és augusztus 31. között tölti be, az adott év augusztus 31.-ig gondozható a bölcsődében,
- szeptember 01. és december 31. között tölti be, a következő év augusztus 31.-ig, ha a szülő, törvényes képviselő nyilatkozik arról, hogy a gyermek napközbeni ellátását eddig az időpontig bölcsődei ellátás keretében kívánja megoldani.

Ha a gyermek harmadik életévét betöltötte, de testi vagy értelmi fejlettségi szintje alapján még nem érett az óvodai nevelésre, és óvodai jelentkezését az orvos nem javasolja, bölcsődei

ellátás keretében gondozható, nevelhető a gyermek negyedik életévének betöltését követő augusztus 31-ig.

Bölcsődei ellátás keretében az Nktv. 4. § 25. pontja szerinti sajátos nevelési igényű gyermek nevelése és gondozása is végezhető.

A bölcsődei ellátásban a sajátos nevelési igényű gyermek annak az évnek az augusztus 31. napjáig vehet részt, amelyben a hatodik életévét betölti.

Meg kell szüntetni annak a gyermeknek a bölcsődei ellátását, aki orvosi szakvélemény alapján egészségi állapota miatt bölcsődében nem gondozható.

Egy bölcsődei csoportban legfeljebb 12 gyermek gondozható. A csoportban, ha valamennyi gyermek betöltötte a második életévét, legfeljebb 14 gyermek nevelhető. Sajátos nevelési igényű gyermeket gondozó csoportban 10 gyermeket lehet fogadni. Egy csoportban két szakképzett kisgyermek nevelőnő foglalkozik a kicsikkel.

A bölcsőde a fenntartó által meghatározott napi nyitvatartási időn belül biztosítja a gyermekek ellátását. Egy gyermek napi gondozási ideje a tizenkét órát nem haladhatja meg.

A bölcsőde nyáron nem zár be, a csoportok takarítási, felújítási munkáit szakaszosan, pavilononként oldjuk meg, a fenntartóval egyeztetett időpontokban. Az ezen időpontban ügyeletet igénylő gyermekek ellátását házon belül oldjuk meg, a működő csoportok fennmaradó férőhelyein.

1.4. A szolgáltatás igénybevételének módja:

Bölcsődébe felvehető minden olyan kisgyermek, akinek szülei, nevelői, gondozói valamilyen ok miatt nem tudják biztosítani a napközbeni ellátást.

Intézményünkbe azok a gyermekek vehetőek fel, akik állandó lakcímmel vagy tartózkodási hellyel rendelkeznek Paks Város közigazgatási területén, és életvitelszerűen Pakson tartózkodnak.

A gyermekek felvétele egész évben folyamatos, de férőhely függvénye.

A gyermek bölcsődébe történő felvételét kérheti:

- a szülő (törvényes képviselő)

Egyéb esetekben kezdeményezheti:

- a védőnő
- a házi orvos, házi gyermekorvos
- a szakértői és rehabilitációs bizottság
- a szociális gondozó és családgondozó
- a gyermekjóléti szolgálat
- a gyámhatóság

A bölcsődei felvétel során előnyben kell részesíteni:

- akinek szülője igazolja, hogy munkaviszonyban áll,
- a védelembe vett gyermeket,
- a rendszeres gyermekvédelmi kedvezményre jogosult gyermeket,
- a három vagy több gyermeket nevelő családban élő gyermeket,
- az egyedülálló szülő által nevelt gyermeket.

A felvétel a szülő (törvényes képviselő) írásbeli kérelme alapján történik.

A bölcsődei ellátás megkezdésekor az intézmény megállapodást köt a szülővel, a törvényes képviselővel. A szülő nyilatkozik arról, hogy együttműködik az intézménnyel.

A szülő tájékoztatást kap az ellátás tartalmáról, feltételeiről (nevelési év elején az összevont szülői értekezleten, a beszoktatás kezdetén, csoportos szülői megbeszéléseken, a házirend, napirend kifüggesztésével, gyermekről szóló dokumentációkhoz való hozzáférés biztosításával).

A bölcsődei felvételnél a felvett létszám a férőhelyek 100%-át nem haladhatja meg.

A gyermek bölcsődei ellátása megszűnik:

- a szülő kérésére
- a bölcsőde orvosának megállapítása szerint a gyermek egészségi állapota, illetőleg a többi gyermeket veszélyeztető magatartása miatt,
- ha a gyermek hozzátartozója ismételt figyelmeztetések ellenére megsérti a házirendet,
- ha a térítési díjat felszólítás ellenére sem fizetik meg,

- testvér születése után, legkésőbb a kistestvér 6 hónapos korában,
- ha a gyermek óvodai felvételt nyert.

Sajátos nevelési igényű gyermekek felvételének rendje:

2013. január 1-től jogszabályi változások miatt a bölcsőde korai fejlesztésben nem részesítheti, de gondozhatja - nevelheti a sajátos nevelési igényű gyermekeket. Az intézményünkbe járó gyermekek a Tolna Megyei Pedagógiai Szakszolgálat Paksi Tagintézménye szakembereitől kapják meg a számukra szükséges fejlesztést.

A felvétel rendje:

- Szükséges a Tanulási Képességet Vizsgáló Szakértői és Rehabilitációs Bizottság (továbbiakban Szakértői Bizottság) javaslata. Amennyiben a szülő nem rendelkezik a Szakértői Bizottság javaslatával, a szakszolgálat a szülővel történő megbeszélést követően kezdeményezni fogja a vizsgálatot.
- A szülővel történő beszélgetés alkalmával a bölcsődében orvosi és gyógypedagógiai anamnézis készül.
- A gyermek állapotának felmérését – megfigyelés és az anamnézis alapján – dokumentálni kell.

A sajátos nevelési igényű gyermekek elhelyezési módja a bölcsődében:

Intézményünk teljes integráció keretében tudja fogadni az SNI gyermekeket: ép bölcsődei csoportban egy vagy két sérült gyermek helyezhető el. A sérült gyermek ellátása kettő vagy három ép gyermek gondozásához szükséges személyi feltételek biztosításával oldható meg, így a csoportlétszám maximum 10 fő lehet.

Szülői érdekképviselői fórum:

A gyermekek védelméről és gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény értelmében, a bölcsődei ellátásban részesülők érdekeinek védelmében az intézmény érdekképviselői fórumot köteles működtetni.

A fórum tagjai:

- a csoportokat képviselő szülők
- a bölcsődét képviselő gondozónők
- a fenntartó önkormányzat delegáltja

Az aktuális tagok névsorát jól látható helyen a szülők tudomására kell hozni.

A gyermekjogi képviselő nevét, elérhetőségét a szülők által jól látható helyen ki kell függeszteni.

1.5. Az igénylők, és a személyes gondoskodást végző személyek jogainak védelmével kapcsolatos szabályok:

A bölcsődei ellátás kérelmezésekor annak feltételeiről a gyermek törvényes képviselőjét minden esetben tájékoztatni kell.

Az ellátás során biztosítani kell az egyenlő bánásmódhoz, az élethez, emberi méltósághoz, faji-, vallási hovatartozáshoz való jogot a gyermeknek, és a családjának is.

Az ellátást igénybevevő családját megilleti a személyes adatainak védelme, valamint a magánéletével kapcsolatos titokvédelem. Különösen a gyermekeket, akik életkoruknál fogva kiszolgáltatottak.

A szülőknek joguk van az intézmény működésével, gazdálkodásával kapcsolatos legfontosabb adatok megismeréséhez.

Az igénylő családok számára ismertté kell tenni a gyermekjogi képviselő, valamint a gyermekvédelmi felelős nevét, elérhetőségét, és hivatali idejét. A gyermekjogi képviselő a személyes gondoskodást nyújtó ellátást biztosító intézményi elhelyezést igénybevevő számára biztosít segítséget jogai gyakorlásában. A gyermekvédelmi felelős preventív családvédelmi munkájáról a szülőket tájékoztatni kell.

Az intézményben nem állhat alkalmazásban olyan személy, akivel szemben a gyermekek védelméről, és a gyámügyi igazgatásról szóló törvény kizáró tényezője áll fenn.

Az alaptörvény nemzeti eszméi valamennyi dolgozó számára ismertettek vannak.

Az intézmény dolgozóit, és vezetőjét panasztétel esetén - a kivizsgálási időszak végéig- megilleti munkáltatójuk, és fenntartójuk védelme.

A dolgozók magánéletének védelme, a személyes adataik kezelésében mérvadó.

Különös védelem illeti meg a várandós anyát, a kisgyermeket nevelő anyát a munkahelyen.

A dolgozók érdekeinek figyelembevétele nem befolyásolhatja hátrányosan a bölcsődei ellátásban részesülő kisgyermekek érdekeit.

1.6. A szolgáltatást nyújtók folyamatos szakmai felkészültsége biztosításának módja, formái:

A szakdolgozók kötelező szakmai továbbképzéseken vesznek részt, emellett házi továbbképzések keretében is foglalkozunk a szakmai ismeretek megújításával, új módszerek átadásával. Lehetőséget adunk továbbtanulásra, szakmai fejlődésre.

Önképzés céljából a dolgozók gyakran veszik igénybe az intézmény könyvtárát egy-egy szakirodalom tanulmányozására.

Pszichológus, gyógypedagógus kollégák a kért témakörben előadásokat tartanak a dolgozóknak.

Részt veszünk a Családsegítő és Gyermejjóléti Szakszolgálat esetkonferenciáin, gyermekvédelemmel kapcsolatos előadásain.

Kisgyermeknevelőink esetenként részt vesznek egy-egy bölcsődénkbe járó gyermek fejlesztésén, a Pedagógiai Szakszolgálat által biztosított rehabilitációs foglalkozásokon.

Bölcsődeorvosunk kampányszerű előadásokat, tájékoztatókat tart a gyermekbetegségekről, és megelőzésük lehetőségeiről.

Folyamatosan részt veszünk bölcsődei konferenciákon, tájékoztató értekezleteken, szakmai műhelyeken.

Bölcsődénk szakdolgozói tapasztalatcsere céljából ellátogatnak más bölcsődékbe, ami lehetővé teszi a módszerek, eljárások, jó gyakorlatok egyeztetését.

A pályakezdő kisgyermeknevelők szakmai fejlődését gyakornoki rendszerben biztosítjuk.

A miniszter rendeletben a bölcsődék számára nevelés-gondozás nélküli munkanapot határozott meg: április 21-e, a Magyar Bölcsődék Napja. Intézményünk ezt a napot a bölcsődei dolgozók szakmai fejlesztésére, szakmai ünnepek megtartására és a bölcsődei ellátáshoz kapcsolódó szakmai célok megvalósítására használja fel.

2. AZ INTÉZMÉNY BEMUTATÁSA

2.1. Küldetésnyilatkozat:

2.1.1. Gyermekképünk:

A harmonikusan, sokoldalúan fejlődő gyermek, aki testileg és lelkileg egészséges, szociálisan kompetens. Nyitott az őt körülvevő környezet ingereire, kitartó, aktív és tevékeny.

Minden gyermek egyszeri és megismételhetetlen csoda, egyéni szükségletekkel rendelkező, fejlődő személyiség. Különleges védelem, bánásmód illeti meg. Fejlődését genetikai adottságok, az érés törvényszerűségei, a család érzelmi légköre és szociokulturális háttere, a spontán és tervszerűen alkalmazott környezeti hatások együttesen határozzák meg.

A csecsemőkor az alapvető bizalom, a kisgyermekkor az autonómia-érzés kialakulásának időszaka. Kutatások bizonyítják, hogy az első életevek a legmeghatározóbbak a gyermekek életében, személyiségfejlődésében. A korai kötődés és szocializáció időszakában alakulnak ki a későbbi egész életre jellemző főbb szokások, viselkedésminták alapjai.

A csecsemő és a kisgyermek magával hozott képességeinek kibontakozásához legkedvezőbb feltétel a szabad mozgás- és játéktevékenység, a szülőkkel, a kisgyermeknevelővel való bizalomteljes, meghitt kapcsolat, az aktivitásra építő, interakciókban gazdag gondozás.

A gyermek fő tevékenysége több mint játék. A játék útján megtanul tanulni, érdeklődni, próbálkozni, kísérletezni. Megtanulja a felmerült nehézségek leküzdését. Megismeri azt az örömet és megelégedést, amit a siker, a türelmes, önálló, kitartó munka által elért eredmény jelent. „Egészen másfajta tudásra tesz szert az a gyerek, aki önálló kísérletek révén jut el valamihez, mint az, aki készen kapja a megoldást.” (Pikler Emmi) A nem kognitív készségek (pl. kitartás, motiváció, interakciós készség), kompetenciák koragyermekkorban történő elsajátítása elengedhetetlen a későbbi eredményes tanuláshoz, a sikeres iskolai, társadalmi szerepvállaláshoz.

2.1.2. Bölcsődénk pedagógiai hitvallása:

A korai életkorban a családi minta a legmeghatározóbb. A bölcsődei nevelés ezt kiegészítő, támogató, mintanyújtó szerepet vállal, annak érdekében, hogy a gyermekek fizikai, emocionális és szociális szükségletei teljes mértékben kielégítettek legyenek. Ezért célunk, hogy a fejlődés elősegítése, az érzelmi és az értelmi intelligencia kibontakoztatása a

családokkal együttműködve, a családok nevelési funkcióját pozitív irányba befolyásolva történjen. Így az intézményi és a családi nevelés egymást erősítő folyamata megfelelő alapokat biztosít a gyermekek optimális fejlődéséhez.

Fontosnak tartjuk, hogy gyermekeink nyugodt, biztonságot adó nevelői légkörben, játékon keresztül, játékba integrált tanulással gazdagodjanak értelmileg, érzelmileg, szociálisan. A játék a legfontosabb tevékenység, ez határozza meg arculatunkat. Az életkori sajátosságokat és az egyéni képességeket minden esetben figyelembe vesszük. Esztétikus, és optimálisan inger gazdag környezetet teremtünk.

Fontosnak tartjuk a különböző kultúrából, szociokulturális közegből érkező családok, csoportok közötti jó kapcsolat kialakítását, az egyének közötti kulturális különbségek megértését, elfogadását.

Folyamatosan arra törekszünk, hogy gyermekeink személyiségfejlődéséhez szükséges tárgyi- és személyi feltételeket megteremtsük, s hogy fejlődésüket együttes élmény biztosításával nyomon kövessük.

A kialakult gazdasági- és kulturális tendenciák következtében a különböző társadalmi rétegekből érkező gyermekek fejlettségi szintje nagyon eltérő. Az alacsonyabb státuszú, hátrányos, vagy halmozottan hátrányos helyzetű szülők gyermekei depriváltak az önmegvalósítás, és a közösségi ellátásokhoz való hozzájutás terén, mely meghatározza életesélyeiket, életvitelüket. Tudatosan törekszünk az esélyteremtésre a pozitív hatások felerősítésével, elfogadó, személyiségüket tiszteletben tartó, szeretetteljes attitűddel.

„A gyermek elfogadása szempontjából döntő fontosságú, hogy érezze,
nem csak szeretik,
de olyanak szeretik, amilyen”

Hermann Alice

2.1.3. Bölcsődénk minőségpolitikája:

Munkaközösségünk elsődleges feladatáknak ismeri el és teremti meg a szeretetteljes, nyugalmat árasztó környezetet, melyben felnőtt és gyermek egyaránt biztonságban, otthonosan érzi magát.

Célunk a módszertani elvárásokra alapozva, olyan rugalmas, családi nevelést, szokásrendszert figyelembe vevő nevelési-gondozási tevékenység alkalmazása, mely a gyermek vidám, tevékeny, harmonikus és kiegyensúlyozott fejlődését, testi-lelki egészségét biztosítja.

A minőségfejlesztés érdekében fontosnak tartjuk a folyamatos szakmai fejlődést, a gyermekellátás színvonalának megtartását, növelését, az új kutatások eredményeinek megismerését, szakmai munkában való felhasználását, a szakemberek közötti kapcsolat erősítését, az egységes szakmai szemlélet kialakítását, megőrzését.

A szülői elégedettség mérése:

Törekszünk arra, hogy megismerjük a családok, mint nevelőpartnerek igényeit, elvárásait, tájékozódjunk ezek teljesüléséről, és elvégezzük a szükséges korrekciókat. A szülői elégedettségről rendszeresen tájékozódunk az egyéni és csoportos beszélgetések alkalmával. A nevelési év végén a szülők elégedettségi kérdőív kitöltésével véleményezik a bölcsődei ellátást. A válaszokat a bölcsődevezető összegzi, elemzi. Az eredményekről tájékoztatjuk a szülőket.

Az elégedettségmérés lehetőséget ad arra, hogy:

- meghatározzuk, értékeljük az intézmény helyzetét;
- a rendelkezésre álló erőforrásokat a szükséges fejlesztésekre fordítjuk;
- kidolgozzuk a fejlesztési stratégiát;
- új módszereket kezdeményezzünk;
- elismerjük a munkatársakat.

2.2. A bölcsőde bemutatása:

A bölcsőde területi elhelyezkedése alapján Paks lakótelepi központjában, több gyermeknevelési, oktatási intézmény és egy kisebb park szomszédságában működik. Az intézmény 1979-ben nyitotta meg kapuit.

A bölcsőde épülete pavilon rendszerű, 4 pavilonból áll. Egy pavilon két csoportszobából, egy fürdőszobából és egy gyermeköltözőből tevődik össze. A korszerűen berendezett, jól felszerelt, tágas, világos csoportszobákban a kisgyermek nevelőnők barátságos, tevékenységre motiváló, családi környezetet teremtenek a kicsik számára.

Az udvart sok füves terület, dombok, árnyat adó fák teszik kellemes játszóhellyé, valamint nagymozgást fejlesztő játékok vonzóvá.

2.3. Az intézmény alapítványa:

A bölcsődénkbe járó gyermekek nevelését, fejlesztését, a nevelői munka minőségének folyamatos emelését, a tárgyi feltételek javítását segíti az intézményben 1994-ben létrehozott **Gyermekmosoly Alapítvány**. Az évek során az SZJA 1% felajánlásokból, vállalatok támogatásából, valamint több sikeres pályázatból nyert összeg segítségével jelentős mértékben javult az intézmény tárgyi felszereltsége. Továbbá segítséget nyújtott a dolgozók továbbképzéséhez, szakmai rendezvények szervezéséhez. Az alapítvány munkájának fontos eleme a hátrányos helyzetű gyermekek esélyegyenlőségének elősegítése is.

2.4. Az intézmény személyi ellátottságára vonatkozó adatok:

A bölcsődei ellátás szakmai létszámminimum követelményeit a 15/1998. (IV.30.) NM rendelet szabályozza.

A kisgyermek nevelők száma 18 fő. A csoportokban biztosított az előírásnak megfelelően 2 fő nevelőnő, akik váltott műszakban látják el feladataikat, valamint további két fő kisgyermeknevelő, ami az öt vagy több csoportot működtető bölcsődék esetén előírás.

Kisgyermek nevelőnők száma végzettség szerint:

Megnevezés	fő
Bölcsődevezető főiskola	1
Gondozónő középfokú végzettség	5
Felsőfokú végzettség	8
Főiskolai végzettség	5
Alapfokú szakmai végzettség	-

A szakdolgozók a 15/1998. NM Rendeletben előírt szakképesítéssel rendelkeznek.

Pedagógus életpálya kiterjesztése:

2016. január 1-jétől a pedagógus-életpálya kiterjesztése azon bölcsődei szakdolgozókra vonatkozik, akik szakképesítésük mellett főiskolai végzettséggel, tehát diplomával rendelkeznek.

A bölcsődei pedagógus munkakörök az egyes gyermekvédelmi és köznevelési tárgyú kormányrendeletek módosításáról szóló 418/2015 (XII. 23.) kormányrendelettel kerültek be a 257/2000. (XII. 26.) Kormányrendelet 2/a számú mellékletébe.

Pedagógus munkakörök a bölcsődében: kisgyermeknevelő, gyógypedagógus, pszichológus, szaktanácsadó.

A bölcsődei pedagógus munkakörök bevezetésével külön bérezési és foglalkoztatási szabályokat kell alkalmazni az egyes munkakörök esetén, attól függően, hogy a bölcsődei

dolgozó munkaköre pedagógus munkakörnek számít-e, vagy sem. A központi költségvetés támogatást biztosít a bölcsődében foglalkoztatott felsőfokú végzettséggel rendelkező kisgyermeknevelők béréhez.

Intézményünkben jelenleg 6 főt érint a pedagógus életpálya kiterjesztése. Bölcsődénkben dolgozó jelenleg még középfokú végzettséggel és szakképesítéssel rendelkező kisgyermeknevelőket, arra kellett ösztönözni, hogy minél többen jelentkezzenek felsőfokú végzettség (diploma) megszerzésére, hogy be tudjanak kapcsolódni a pedagógus életpálya modellbe.

Gyakornoki rendszer:

A felsőfokú végzettségű, pályakezdő dolgozóinkat a bölcsőde gyakornoki rendszerében készítjük fel az önálló munkavégzésre. Intézményünk 3 dolgozója rendelkezik tereptanári végzettséggel. A gyakornoki idő 2 év, amely gyakornoki vizsgával zárul. A gyakornoki rendszer működését a bölcsőde gyakornoki szabályzata tartalmazza.

Bölcsődei dajka:

A 15/1998. (IV.30.) NM rendelet 176. § 2. bek. szerint a fenntartónak 2017. december 31-éig kell gondoskodnia a bölcsődei dajka munkakör bevezetéséről és 2016. december 31-én technikai, takarítói munkakörben dolgozó személyek bölcsődei dajka munkakörbe történő átsorolásáról. Intézményünkben mindez megtörtént, minden pavilonban biztosított az egy fő bölcsődei dajka.

Alkalmazottak száma:

Megnevezés	Nevelőnő	Technikai alkalmazott	Összesen
Teljes munkaidős	18 fő + 1 vezető	12 fő	31 fő
Részmunkaidős	-	2 fő	2 fő
Megbízásos (bölcsőde orvos, gyógypedagógiai asszisztens)	-	2 fő	2 fő

Az intézmény dolgozói létszáma összesen: 33 fő

Bölcsődevezető	1fő
Bölcsődevezető helyettes/kisgyermeknevelő	1fő
Kisgyermeknevelő	17fő
Bölcsődei dajka	4fő
Élelmezésvezető, dietetikus	1fő
Szakács	2fő
Konyhai kisegítő	4fő
Mosó-vasalónő	1fő
Gazdasági ügyintéző	1fő (6 órában)
Gépkocsivezető	1fő (6 órában)

2.5. Az intézmény tárgyi feltételei:

Bölcsődénk tárgyi feltételeit a szakmai követelményeknek megfelelően, pavilononként is egységes szempontok alapján alakítottuk ki. A gyermekek életkorának, fejlettségének megfelelő bútorzattal, gondozási eszközökkel, korszerű játékokkal rendelkezünk. A szabad mozgást, játékot lehetővé tevő, biztonságos környezetben neveljük a gyermekeket.

2.5.1. Bölcsődei egységek:

Intézményünk 4 bölcsődei egységből, pavilonból áll. Minden pavilonban 2 csoportszoba, közös fürdőszoba, öltöző, babakocsi tároló, felnőtt wc, takarítószeres raktár, nevelői szoba található.

Csoportszobák:

A csoportszobák alapterülete 36.5 m². A bútorzat minden csoportszobában egységes, korszerű Cibó-bútor (gyermekasztalok, ülőkék, játékpolicok, kanapék), melyhez célszerű kiegészítő bútorokat vásároltunk. A berendezést a csoportlétszámhoz és a gyermekek fejlődéséhez igazítjuk. A bútorok megfelelő elhelyezésével alakítjuk ki az elkülönített, nyugodt játszóhelyeket. Elegendő hely van a nagymozgásos tevékenységekhez és a csendes játékokhoz. A csecsemők, a járnai tanuló gyermekek számára biztonságos hempergő, elkerített szobarész van. A puhaságot játszópárnákkal, ülőpárnával, kuckóval, mesesarokkal, pihenési lehetőségekkel biztosítjuk. A gyermekeknek saját helye van az asztaloknál. Állandó hely,

jellel ellátott saját ágy van a nyugodt alváshoz. A kisgyermeknevelők ülőhelyéről jól belátható a szobák területe.

Játékkészlet: A játékkészlet összeállításánál figyelembe vesszük az egészségügyi és a pedagógiai szempontokat, a gyermekcsoport összetételét, létszámát. Fontosnak tartjuk, hogy biztonságos környezetben, jó minőségű, korszerű játékokkal, fejlesztőeszközökkel játszhassanak a gyerekek. Biztosítjuk az anyag és a funkció szerinti változatosságot, a nemenkénti játékokat. Többségében természetes anyagú és természetes színű játékokat kínálunk, természetes anyagú eszközökben (fonott kosár, fa-, vesszőláda, textil játéktartó, stb.) elhelyezve. Funkció szerint csoportosítjuk, gyermekmagasságban helyezük el a játékokat. Változatos eszközöket kínálunk minden tevékenységformához (manipuláció, konstruálás, utánzás, nagymozgás, szerepjáték, stb.). A nagycsoportokban a szerepjátékokhoz babakonyhát, fodrászsarkot, boltot rendezünk be. A nemi szerepek kialakulását erősítjük „fiús” és „lányos” játékokkal. Ötletes házilag készített játékokkal, hangszerekkel, bábokkal bővítjük a készletet. A kognitív képességek fejlesztéséhez különböző logikai játékok (kirakók, dominók, puzzlék) vannak. Legalább négy különböző építőjáték van a csoportokban, típus szerint csoportosítva, vesszőkosarakban elhelyezve. Minden korcsoportban vannak ismeretadó és mesélő képeskönyvek az aktuális évszaknak, ünnepnek megfelelően. Az alkotótevékenységekhez állandó jelleggel biztosítjuk a firkafelet, a rajzpapírt, a zsírkrétát, a gyurmát. Könnyen formálható házi készítésű só-liszt és főzött gyurmát használunk. Egyéb természetes anyagokkal, terményekkel egészítjük ki a készletet. Terepasztalokkal lehetőség van homokozásra, vizezős játékokra. Mozgásfejlesztők (labda, ugrálólabda, kismotor, egyensúlyozók, stb.) vannak a szobákban is. Néhány játék, egyéb eszköz (olló, ragasztó) szoros felügyelettel használható. Ezeket magasabb helyre tesszük. Az otthoni játékokat, átmeneti tárgyakat behozhatják, igényük szerint elővehetik a gyerekek. A játékokat rendszeresen tisztítjuk, fertőtlenítjük. A készletet folyamatosan bővítjük, fejlesztjük.

A helyiségek díszítése: Törekszünk a vizuális ingerek egyensúlyának biztosítására, az esztétikus környezet kialakítására. Az évszakoknak, ünnepeknek megfelelően, ízlésesen, mértékletesen díszítjük a helyiségeket. Gyermekmagasságban helyezünk el fotókat, egyszerű képeket a családról, a kedvencekről, a máságról. A gyermekek által készített síkbeli (firka, rajz, stb.) és háromdimenziós alkotásokat (gyurmafigura, építmény, fűzőcske, stb.) a gyerekek számára látható, megérinthető magasságba tesszük. A képeket biztonságos megoldással rögzítjük, védjük (pl. fóliával).

Fürdőszobák:

A gondozáshoz használt terület biztonságosan megközelíthető. Célszerű, megfelelően elhelyezett eszközök (pelenkázók, zuhany, kispad, törülköző- és fésűtartó, egész alakos tükör, szennyestartó, stb.) segítik a gondozás folyamatosságát. A csoportszobákra a rálátás biztosított. A gyermekvéde és a mosdó elérhetőségét szükség esetén dobogóval is biztosítjuk. A gyermekméretű eszközök lehetőséget adnak az önálló tevékenységhez, a helyes szokások elsajátításához. A szájöblítéshez, fogápoláshoz a szülők biztosítanak a gyermek fejlettségének megfelelő eszközöket. Az otthoni és a bölcsődei pelenkákat, váltóruhákat rendezetten, jellel ellátott helyen tartjuk. Esztétikus, megfelelő formájú, színes jeleket használunk a gyermekek személyes tárgyainak megkülönböztetésére.

Textíliák: A gyermekek saját ruhában, lábbeliben tartózkodnak a bölcsődében. Szükség esetén váltóruhát a szülők biztosítanak. A gyermekek kéztörülőjét a szülők hozzák. A gyermekek személyes használati tárgyait jellel ellátjuk.

Textilpelenkát a gyermekek tisztázásához használunk. A felnőtt törülköző és az ágynemű bölcsődei. Gondosan mossuk, fertőtlenítjük a textíliákat.

Gyermeköltözők:

A faliújságokon elhelyezzük a neveléssel, gondozással kapcsolatos aktuális tájékoztatásokat, egyéb információkat. Pelenkázó asztal, gyermekszék vagy pad van az öltözőkben. A gyermekek váltóruhája jellel ellátott szekrényekben helyezhető el. A babakocsik, és az otthonról hozott nagymozgásos játékok elhelyezésére babakocsi tárolóban van lehetőség. A szülők számára biztosítjuk a várakozáshoz szükséges feltételeket.

2.5.2. Játszóudvarok:

A játszóudvarok a bölcsőde épületének két oldalán helyezkednek el. A pavilonok részére elkülönített játszótér áll rendelkezésre, ahol gumitéglával körbevett homokozó, korszerű rögzített rugós játékok, padok, mobil mászókák, csúszdák, asztalok, babakocsi találhatóak. Pavilononként rendelkezésre áll játéktároló is, ahonnan évszaknak, időjárásnak megfelelően különböző játékeszközöket biztosítanak a kisgyermeknevelők a gyermekeknek (labdák, mozgásfejlesztő eszközök, járművek, babák, pancsolós játékok, plédek, könyvek, stb.). Mindkét udvarrészen nagy, összefüggő füves terület található, kisebb dombbal, ami változatos mozgásformákra ad lehetőséget a kicsiknek. Sok árnyat adó fa biztosítja a kellemes udvari időtöltést. Nyáron az udvaron kialakított zuhanynál frissülhetnek a gyermekek.

Minden pavilonhoz terasz is kapcsolódik, árnyékolási lehetőséggel, ami a csoportszobákból is megközelíthető.

2.5.3. A bölcsőde egyéb helyiségei:

Bölcsődénk saját, 250 adagos **főzőkonyhával** rendelkezik, ahol 2 fő szakács és 3 fő konyhalány gondoskodik a gyermekek egészséges táplálásáról. Konyhánk látja el a szomszédos óvoda ételmezését is, ahol 1 fő konyhalányunk állandó jelleggel tartózkodik. A konyhai dolgozók munkáját dietetikus ételmezésvezető irányítja.

A konyhához az előírásoknak megfelelő **raktárak**, helyiségek, valamint **ebédlő** és **ételmezésvezetői iroda** kapcsolódik.

Konyhánkat a fenntartó 2012-ben újította fel.

A gyermekek által használt edényzet korszerű, biztonságos és életkoruknak megfelelő, elhasználódásuk esetén folyamatosan cserélve vannak.

A dolgozóknak **szociális helyiségek** biztosítottak: nevelői szoba, öltöző, mosdó, wc, zuhanyzó áll rendelkezésükre.

Mosoda, vasalószoba: A bölcsőde által biztosított textíliákat (textilpelenka, ágynemű, törölközők, terítők, előkéek, függönyök, konyhai textíliák és a dolgozók védőruhái,) saját mosodánkban tisztítjuk és vasaljuk.

Dolgozóink és a szülők részére **szakkönyvtár**at hoztunk létre, ahol szakmai, gyermeknevelési témájú könyvek, folyóiratok találhatóak, amit folyamatosan bővítünk, korszerűsítünk.

Tornaszoba, fejlesztőszoba: Az őszi, téli időszakban a gyermekek mozgásigényét a tornaszobánkban található eszközök is színesítik, ahol egész falon elhelyezett tükör, bordásfal, trambulín, gimnasztikai labdák, stb. találhatóak.

A helyiség fejlesztő szobaként is funkcionál, ezzel segítve a gyógypedagógusok munkáját.

Bölcsődénkben alapítványi támogatásból alakítottunk ki **sósobát**. Az őszi, téli időszakban prevenciós jelleggel használjuk. Szervezett formában, alcsoportonként, kúraszerűen, hetente 5 alkalommal, 20–30 percig tartózkodnak benne a gyermekek, kisgyermeknevelők felügyelete alatt.

Bölcsődénk további helyiségei: **belső játékraktár, vezetői iroda, gazdasági iroda, elsősegély nyújtó szoba.**

3. NEVELÉS-GONDOZÁS A BÖLCSŐDÉBEN

3.1. Nevelő-gondozó munkánk célja:

A családi nevelést segítve a gyermek fizikai- és érzelmi biztonságának megteremtésével, odaforduló szeretettel, elfogadással, viselkedési minták nyújtásával, tapasztalatszerzési lehetőség biztosításával, egyéni kompetenciájának figyelembevételével segíteni harmonikus fejlődését. Hátrányos helyzetű gyermek életében a hátrányok és következményeik enyhítésére törekvés, szükség esetén más intézményekkel, szakemberekkel együttműködve.

A nemzeti/etnikai hovatartozás tiszteletben tartásával, a másság elfogadásával, a gyermek személyiségének szabad kibontakozásával igyekszünk elősegíteni a gyermek identitásának kialakulását. Kiemelt feladatunk a gyermekek védelme, a korai prevenció, a problémákkal küszködő családok segítése, támogatása.

3.2. Nevelő-gondozó munkánk alapelvei:

A család rendszerszemléletű megközelítése:

A bölcsődei nevelés sikerességéhez fontosnak tartjuk a gyermek családjának megismerését is. Ha a kisgyermeknevelő tisztában van a család erősségeivel és gyengeségeivel, munkájával hozzájárulhat a családi nevelés minőségének javításához. Ezt a célt szolgálják a felvételnél kitöltendő kérdőívek a gyermek otthoni életéről, a családlátogatások, a napi beszélgetések a szülőkkel.

A koragyermekkori intervenciók szemlélet elve:

A kisgyermek napja nagy részét a bölcsődében tölti, a kisgyermeknevelő sokféle élethelyzetben megfigyelheti őt, így a kisgyermek sajátos szükségleteit is figyelembe tudja venni. A szakembernek minden gondozottjára különös figyelmet kell fordítania, így az esetleges fejlődésbeli lemaradások, megtorpanások felismerésére nagyobb esélye van, amit jeleznie kell a szülőknek.

A családi nevelés elsődlegességének tisztelete:

A gyermek nevelése elsősorban a család feladata, és kötelessége. A szolgáltatásunkat igénybevevő családok értékeire alapozva, ismerve a szokásaikat, és hagyományait, közösen szervezzük intézményünk családi programjait. Bölcsődénk a családi nevelés értékeit, hagyományait és szokásait tiszteltben tartva, lehetőség szerint megerősítve vesznek részt a gyermekek nevelésében, gondozásában, illetve szükség esetén – lehetőségeinkhez mérten – törekszünk a családi nevelés hiányainak kompenzálására, korrigálására. Mindezek értelmében együttműködünk a családokkal, lehetővé tesszük a szülők számára a részvételt gyermekük bölcsődei életében.

A kisgyermeki személyiség tisztelete:

A gyermeket mint fejlődő személyiséget különleges védelem illeti meg. Bölcsődéinkben a nevelés és a gondozás olyan értékközvetítő és értékteremtő folyamat, amely – az emberi jogok és az alapvető szabadságjogok tiszteletben tartásával – a gyermeki személyiség teljes kibontakoztatását, a személyes, szociális és kognitív kompetenciák fejlődésének elősegítését jelenti.

A kisgyermeknevelő személyiségének meghatározó szerepe:

A kisgyermeknevelő személyiségén keresztül hat a gyermekre és a családra. Ebből adódóan a kisgyermeknevelő felelős szakmai tudása szinten tartásáért, gyarapításáért, kellő önismerettel kell rendelkezzen, fejlesztenie kell azt. Bölcsődéinkben mindezt igyekszünk segíteni könyvtárunkkal, házi továbbképzéseinkkel, a továbbképzésekre való lehetőségek megteremtésével.

A biztonság és a stabilitás megteremtése:

A gyermek személyi és tárgyi környezetének állandósága növeli érzelmi biztonságát ("saját kisgyermeknevelő rendszer", felmenőrendszer, csoport- és helyállandóság). Fontos szerepe van a nyugodt, szeretetteljes, családias légkörnek. A gyermekeket fokozatosan szoktatjuk hozzá az új helyzetekhez, segítve ezzel alkalmazkodásukat, a változások elfogadását, az új dolgok megismerését, a szokások kialakulását. Bölcsődéinkben a biztonság nyújtása természetesen magában foglalja a fizikai és a pszichikai erőszak minden formájától való védelmet is.

A fokozatosság elve:

A bölcsődében a gyermeket érintő minden változásnak fokozatosan kell végbemennie, ez növeli biztonságérzetét, az új dolgok, helyzetek megismerését, az új szokások kialakulását.

Az egyéni bánásmód elve:

A gyermek fejlődéséhez alapvető feltétel a felnőtt őszinte érdeklődése, figyelme, megbecsülése, a gyermek kompetenciáján alapuló választási lehetőség biztosítása, a pozitív megnyilvánulások támogatása, megerősítése. A kisgyermeknevelő szeretetteljes odafordulással, a megfelelő környezet kialakításával, a gyermek életkori- és egyéni sajátosságait, fejlettségét, pillanatnyi fizikai és pszichés állapotát, hangulatát figyelembe véve segíti a gyermek fejlődését. Fontos, hogy a bölcsődébe járó gyermekek mindegyike folyamatosan érezze a róla gondoskodó felnőtt figyelmét, elfogadását. Akkor is, ha lassabban fejlődik, akkor is, ha esetleg több területen jelentős eltérést mutat az átlagos fejlődéstől, ha sajátos nevelési igényű, ha viselkedése különbözik a megszokottól, és emiatt nehezebben kezelhető. A kisgyermeknevelő elfogadja, tiszteletben tartja a vallási, nemzetiségi etnikai, kulturális, stb. hovatartozást, a lehetőségek szerint segíti az identitástudat kialakulását és fejlődését, segíti a saját és a más kultúra, és hagyományok megismerését, tiszteletben tartását.

A gondozási helyzetek kiemelt jelentősége:

A nevelés és a gondozás elválaszthatatlan egységet alkot, minden gondozási tevékenység során nevelés is folyik. A gondozási helyzetekben a kisgyermeknevelő bensőséges helyzetbe kerül a kisgyermekkel, ami hozzájárul a személyes kapcsolatok pozitív alakulásához.

A gyermeki kompetenciakésztetés támogatása:

Biztonságos és tevékenységre motiváló személyi, tárgyi környezettel, elegendő idő biztosításával, a gyermek kompetenciájának figyelembevételével segítjük az önállósodást. Fokozza a gyermek aktivitását és önállóság iránti vágyát a felé irányuló szeretet, elismerés, a próbálkozások támogatása, ösztönzése, az igényeihez igazodó segítségnyújtás. A kisgyermeknevelő az élményszerzés lehetőségének biztosításával, példamutatással, az egyes élethelyzetek a gyermek számára átláthatóvá, befogadhatóvá tételével, a tapasztalat feldolgozás segítségével, bátorítással segíti a tanulást. Pedagógiai szemléletünk kiindulópontja, hogy a gyermek kompetenciáit nem fejleszteni kell, meg kell teremteni a fejlődéséhez, tapasztalatszerzéséhez szükséges feltételeket, melyek biztosításával minden gyermek saját ütemében, érdeklődési körének megfelelően fejlődik.

3.3. Nevelő-gondozó munkánk feladatai:

3.3.1. A családok támogatása, a szülői kompetencia fejlesztése:

A bölcsődének, mint a kisgyermekes családokkal kapcsolatba kerülő első gyermekintézménynek, jelentős szerepe van a szülők nevelési módszereinek segítésében, formázásában.

A gyermek harmonikus fejlődéséhez elengedhetetlen a családi és a bölcsődei nevelés összhangja. Igyekszünk a szülőkkel partneri viszonyt kialakítani, hiszen az ő tapasztalataik alapján tudjuk a gyermekükkel való egyéni bánásmódot leginkább megvalósítani. A bizalmon alapuló kapcsolatban a szülő is jobban elfogadja a kisgyermeknevelő fejlődéssel, neveléssel kapcsolatos tanácsait.

3.3.2. Egészségvédelem, az egészséges életmód megalapozása:

Feladatunknak tekintjük a gyermekek egészséges életvitel-igényének alakítását, a testi és lelki szükségleteiknek optimális kielégítését, az egészséges környezet és életmód igényének kialakítását.

E szükségletek kielégítése biztosítja a gyermek fejlődését, a lehetőségét arra, hogy a mindennapi élet alternatívái közül a legegészségesebbet válassza.

A bölcsődei gondozás-nevelés elősegíti az egészséges életvitel iránti igény fejlődését, az egészséges életmód, az alapvető kultúrhygiénés szokások kialakulását.

3.3.3. Az érzelmi fejlődés és a szocializáció segítése:

A bölcsődés korú gyermeket érzelmei vezérlik. A gyermek érzelmeinek alakulását befolyásolják az örökletes tényezők és a felnőttekkel való kapcsolata. Kisgyermek nevelőnőink személyes jelenlétükkel védettséget, érzelmi biztonságot nyújtanak, családias, szeretet teljes légkört alakítanak ki a csoportban, ahová a gyermekek szívesen jönnek, jól érzik magukat.

A bölcsődébe való bekerüléskor, beszoktatáskor fontosnak tartjuk a szülő jelenlétét, együttműködését, hogy a kicsi fokozatosan ismerhesse meg új környezetét. Mindezt a nevelőnő tapintatos magatartása, megértő odafordulása segíti.

A közös élmények, a társas tevékenységek során igyekszünk pozitív irányba alakítani a gyermekek érzelmi világát. Megtapasztalhatják az önzetlenség, figyelmesség, együttérzés,

segítségadás érzését, alakul feladattudatuk, nő a türelmük, szabálytartásuk és mindez a szocializáció fejlődését eredményezi.

Nevelőnőink munkájuk során elősegítik a gyermekbarátságok kialakulását, igyekeznek elérni, hogy a gyermekek érdeklődéssel és örömmel kapcsolódjanak be a közös együttlétekbe. Példamutató magatartásukkal arra ösztönzik a gyermekeket, hogy fogadják el egymást, figyeljenek egymásra, legyenek képesek beleélni magukat más helyzetébe. Ezzel elősegítik, hogy minden gyermek önálló, aktív személyiségként élje meg önmagát, hogy az „én és a másik” elkülönüljön.

" A gyermekek úgy érznek, ítélnek és cselekednek, miként azt azoknál látják, akiket szeretnek és becsülnek."

(Wlassics Gyula)

3.3.4. A megismerési folyamatok fejlődésének segítése:

A gyermekek életkoruknak, érdeklődésüknek megfelelő tevékenységek során szerzett tapasztalatok, élmények, benyomások alapján *tanulnak*. Értelmi képességeik- érzékelés, észlelés, emlékezet, figyelem, képzelet, gondolkodás- a játékon keresztül fejlődik, ez a gyermek legfontosabb tevékenysége. A *játék* a kisgyermekkor legfontosabb és legfejlesztőbb tevékenysége, így a bölcsődei nevelésünk leghatékonyabb eszköze.

A tapasztalás, az élmény a piciket játékra sarkallja, ahol, és amikor újra és újra ahhoz a pozitív érzéshez akarja juttatni magát, amit már az eredeti élménynél átélt. A negatív élmények, tapasztalatok pedig a játékban történő megváltoztatásuk során feloldják a feszültséget.

Az alkotó kedvű légkörben a gyermek szabadon dönthet abban, hogy kivel játszik, milyen játékot választ, milyen eszközzel jeleníti meg amit elképzelt, mennyi ideig tart a tevékenysége. A szabadban történő tartózkodást az évszakhoz igazítva olyan játékokkal biztosítjuk amelyek a csöppségek érzelmvilágára pozitívan hatnak. Így télen a hóember építés, szánkózás, nyáron a homokozó játékok, pancsolás, labdázás stb. Nevelőnőink feladata, hogy mindehhez biztosítsák a feltételeket, és lehetővé tegyék minél többféle élmény és tapasztalat megszerzését. A játékos légkört segíti a sok új ötlet, kellő időben adott segítség, megerősítés támogató, bátorító odafigyelés.

A kreatív légkör segíti a gyermek ötleteinek szabad áramlását.

A fejlődéshez szükséges feltételrendszert szakembereink *tudatos tervezéssel* biztosítják a gyermekek számára. A kisgyermek ismereteinek bővítéséhez mindig a közvetlen

környezetünk által kínált tapasztalatokat, élményszerzési lehetőségeket használjuk fel. A természet az, ami a legközelebb áll az emberhez, megfelelő alapot teremt a fejlődéshez. A nevelés alapvető színtere, eszköze, módszere, táptalaja. A nevelő feladata, hogy a gyermek számára lehetővé tegye e tapasztalatok, élmények megszerzését. A különböző tevékenységek során a nevelő legyen kezdeményező, példamutató, különböző helyzetekben támogató, engedő, elfogadó magatartást tanúsítson.

Fontos, hogy a nevelő önmaga számára rögzítse a különböző tevékenységek lehetőségét. Erre azért van szükség, mert így biztosítható a nevelő munkájában a tudatosság, a tervezhetőség valamint a gyermekek tevékenységeinek és ismereteinek egymásra építése. Egy-egy témakör feldolgozásának rengeteg módja van, csak a nevelő fantáziája szabhat határt. A motiváció miatt fontosnak tartjuk *a komplexitás* figyelembe vételét a tevékenységek alatt, tehát énekkel, versekkel, mondókákkal, ismeretnyújtással nagyon jól elősegíthetjük a pozitív szokások kialakulását. A pozitív attitűdöket a szokások kialakításával, majd a gyakorlásával, a munkafolyamatok megismertetésével is elmélyíthetjük (pl. asztal terítése, csoportszoba díszítése, virágszedés az udvaron, falevél gyűjtése). Természetesen a kisgyermek számára semmi nem kötelező, abban vesznek részt, ami felkelti érdeklődésüket, a tevékenységek közül szabadon választhatnak.

" Kisgyermekkorban a világ még egy és oszthatatlan, műfajok nélküli szépség.

Egybefolyik a játék, tanulás, művészet, munka, és valóság"

(Zsámbéki, Eperjesy)

3.4. A bölcsődei nevelés-gondozás főbb helyzetei:

3.4.1. Gondozás:

Belsőleges, interakciós helyzet a gyermek és a kisgyermeknevelő között, melynek elsődleges célja a gyermek testi szükségleteinek kielégítése. A gondozás (öltözködés, pelenkázás, wc használat, kézmosás, étkezés) és a játék a bölcsődei élet egyenrangúan fontos helyzetei, amelyekben lényeges a gyermek szabad aktivitás igényének és kompetencia érzésének erősítése.

A gondozás a bölcsődei nevelés egyik alapvető tevékenysége. A kisgyermek olyan szükségletét elégíti ki, amely elősegíti növekedését, fejlődését, egészséges életmódjának kialakulását. Ez a helyzet biztosítja az egyéni bánásmód megvalósulását. A nevelő mozdulatai, szavai, tekintete, gesztusai gondozás közben is figyelmet, elfogadást

közvetítsenek. Ismerje meg a gyermek igényeit, jelzéseit és az otthonról hozott szokásait. A gyermeknek legyen lehetősége a testi kontaktus örömét átélni. Növeli a biztonságot a „saját nevelőnő” rendszer, az elfogadás, a gyermek felé irányuló szeretet.

3.4.2. Játék:

A játék egyetemes emberi tevékenység, életszükséglet, belső készletéből fakadó örömteli tevékenység. A játék útján történő tanulás döntő hatású az ember egész életére, személyiségfejlődésére. A játék a gyermekkor legfontosabb tevékenysége, amely segít a világ megismerésében és befogadásában, elősegíti a testi, az értelmi, az érzelmi és a szociális fejlődést. Értéknek tekintjük a szabad játékot, az önálló mozgást, aktivitást, az alkotást, a kreativitást. Személyi és tárgyi feltételek biztosításával, jól szervezett napirenddel segítjük elő a nyugodt játéktevékenységet. Jelentősnek tartjuk a játék során is a gyermek megismerésén alapuló egyéni bánásmódot, a személyközpontúságot. A kisgyermeknevelő a gyermek igényétől és a helyzettől függően vesz részt a játékban, pl. kezdeményez, ötletet ad, segíti a megosztást, bátorít, együtt játszik a gyermekkel, stb. Viselkedése, kommunikációja minta a gyermekek számára. Érzelmi biztonság alapján, indirekt módszerekkel törekszünk az értelmi fejlesztésre.

3.4.3. Tanulás:

A tanulás nem csupán ismeretszerzés, átszövi a bölcsődei élet egészét. Legfőbb motiválója a személyes kíváncsiság, érdeklődés. A tanulási vágy belső motívum: a gyermek örömét leli az egész folyamatban, és annak eredményében egyaránt. A tanulás a gyermekek életkorából és fejlettségéből adódóan tevékenységbe ágyazottan történik. Legfőbb színterei a természetes élethelyzetek: gondozás, játék a felnőtellel és a társakkal, együttes tevékenységek, kommunikáció. A tanulás jelentős mértékben utánzásra alapuló spontán tevékenység, játékos tapasztalatszerzés. A beszéd a kisgyermekkor tanulás egyik fontos eleme. A kommunikatív képességek fejlődésének feltétele a biztonságos és támogató környezetben zajló felnőtt–gyermek és gyermek–gyermek interakció. A kisgyermeknevelő a sajátos nevelési igényű

gyermekkel való foglalkozás során figyelembe veszi, hogy esetükben hosszabb időt vesz igénybe a tanulási folyamat, és direkter részt kell venni benne. A sajátos nevelési igényű gyermekek esetében kevésbé építhet arra a belső motivációra, amely az ép gyermeknél természetesen jelentkezik a fejlődés folyamán.

Teljesítményelváráshoz kötött, direkt ismeretadásnak nincs helye a bölcsődében.

3.4.4. Mozgás:

A csecsemő- és kisgyermekkor az alapvető mozgásformák kialakulásának és fejlődésének időszaka. A kisgyermek mozgásigénye rendkívül nagy, számukra örömforrás a mozgás. Bölcsődénk az egészséges életmódra nevelés keretein belül is nagy hangsúlyt fektet a gyermekek mozgásfejlődésének biztosítására, ezért a csoportszobákban, tornatermünkben és az udvaron egyaránt változatos lehetőségeket teremtünk a különböző mozgásformák gyakorlására. A játékeszközökkel szemben elvárás, hogy felkeltsék az érdeklődést, fenntartsák a mozgásaktivitást és használatuk biztonságos legyen.

3.4.5. Mondóka-ének:

Ezt a feladatot Kodály Zoltán és Forrai Katalin zenepedagógiai koncepciója alapján végezzük. Sokféle zenei élmény átélésére, tapasztalatszerzésre nyújtunk lehetőséget a környezet hangjainak megfigyelése, a kisgyermeknevelő ének- és beszédhangja, hangszeres játék, a dallam- és ritmushangszerek hallgatása, megszólaltatása alkalmával. Az élő énekszót részesítjük előnyben. Éneklünk személyes kapcsolatban (ölbeli játékok, ringatók, stb.), játékhelyzetben, játékeszközt használva. Ismételtetéssel, játékos mozdulatokkal erősítjük a zenei élményt. Egyszerű dallam- és ritmushangszereket használunk. Házi készítésű hangszerekkel bővítjük a játékkészletet. A dalokat a gyermekek magas hangjához alkalmazkodva énekeljük. A zenei anyagot gondosan megválogatjuk, a gyermekek életkori sajátosságainak, egyéni fejlettségének, érzelmi állapotának megfelelően. Egy nevelési évre, de

legalább negyedéves távlatban előre megtervezik a kisgyermeknevelők, hogy mit énekelnek napi rendszerességgel ismételve, mit meghallgatásra, ünnepekhez, alkalmakhoz kapcsolódva. A gyermekek egyéni ismeretében éneklünk altatódalt.

Az éneklés pozitív érzelmet kelt, örömeleményt, érzelmi biztonságot ad, hozzájárul a lelki egészséghez, a derűs, barátságos légkör megteremtéséhez.

3.4.6. Vers-mese:

A vers, mese nagy hatással van a kisgyermek érzelmi és értelmi (ezen belül beszéd, gondolkodás, emlékezet és képzelet) valamint szociális fejlődésére. A versnek elsősorban a ritmusa, a mesének pedig a tartalma hat az érzelmeken keresztül a személyiségre. A verselés, mesélés, képeskönyv-nézegetés bensőséges kommunikációs helyzet, így a kisgyermek számára az alapvető érzelmi biztonság egyszerre feltétel és eredmény. A gyermek olyan tapasztalatokra, ismeretekre tesz szert, amelyekre más helyzetekben nincs lehetősége. Fejlődik emberismerete, empátiás készsége, gazdagodik szókincse. A mese segíti az optimista életségképet és az önálló véleményalkotás alakulását.

Csoportszobáinkban a gyermekek életkorának megfelelő könyvek, leporellók a mesesarokban vannak elhelyezve, ahol a gyermekek bármikor hozzáférhetnek. Itt biztosított számukra a nyugodt, elmélyült mesekönyv nézegetés, mesehallgatás.

3.4.7. Alkotó tevékenységek:

Bölcsődénk a kisgyermek érdeklődésére, aktivitására építve biztosítja a változatos tevékenységeket, melyek tapasztalathoz juttatják természeti és szociális környezetéről a piciket. A tapasztalatszerző-tanulószerű tevékenységek lehetőségének biztosítására külön gondot fordítunk. Fontos, hogy a gyermekek hozzájussanak olyan anyagokhoz, amelyek által képességeik jobban kibontakozhatnak, fejlődhetnek (agyag, gyurma, természetes anyagok, papír, ragasztó, festék, víz, homok stb.). A harmonikus személyiségfejlődés elősegítése érdekében fontos, hogy a gyermekeknek legyen lehetőségük a különböző tevékenységfajták megismeréséhez, kipróbálásához, kedvüktől függően. A kisgyermeknevelő feladata a tárgyi feltételek és elegendő idő biztosítása, az egyes technikák, eszközhasználat megmutatása.

Firkálásra, gyurmázásra állandóan van lehetőség. A gyermekek alkotókedvét pozitív visszajelzésekkel, dicsérettel, elismeréssel erősítjük. A rajzokat, egyéb alkotásokat megbecsüljük, megőrizzük. Az évszaknak megfelelő, hangulatos, ízléses díszítés, a szobákban és a gyermeköltözőkben elhelyezett gyermekalkotások, a fotók, az esztétikus jelek is a vizuális nevelést szolgálják.

3.4.8. Környezeti nevelés, hagyományok:

Célja a természeti (állatok, növények, termések, időjárás, évszakok jellemzői) és a társadalmi (családi szerepek, foglalkozási szerepek, hagyományok, ünnepek, óvoda) környezet megismertetése, tapasztalatok közvetítése, a környezettudatos magatartás megalapozása érdekében, játéktevékenységen, és egyéb tevékenységformákon keresztül. A játék és az ismeretadás folyamatában kiemelt szerepe van a felnőtt személyes példaadásának. Tevékenységeink során igyekszünk a természetvédelem fontosságát érzékeltetni, pl. téli madáretetés, növények csíráztatása, ültetése, bogarak nagyítóval való megfigyelése.

A közös élmények hozzájárulnak a gyermek egészséges fejlődéséhez, a családi nevelés segítéséhez. Az ünnepek megtartása, a népszokások, hagyományok, a múlt értékeinek megőrzése és beépítése a mindennapokba nagyon fontos nemcsak a családok, hanem a bölcsődénk életében is. Ünnepek alkalmával (születésnap, farsang, húsvét, anyák napja, gyermeknap, adventi időszak, óvodába menő gyermekek búcsúztatója) a csoportszobák díszítése, kisebb ajándékok készítése, a családi hangulat megteremtése fontos a gyermekek életében.

3.4.9. Tipegő színház:

Bölcsődéseinkkel évente négy alkalommal látogatunk el a szomszédos művelődési központba, ahol kimondottan bölcsődés korosztálynak szóló darabok szórakoztatják a legkisebbeket. A gyermekek által ismert dalokból, mondókákból álló látványos darabok (kevés, nagy méretű eszközök, díszlet) adják a kicsiknek az első színházi élményüket. A kicsik együtt örülnek, nevetnek, akár táncolnak társaikkal és a kisgyermeknevelőkkel, aminek erős közösség kovácsoló ereje van. A színházat a szülők beleegyezésével látogatjuk.

3.5. A bölcsődei nevelés-gondozás megszervezésének elvei:

3.5.1. "Saját kisgyermeknevelő" rendszer:

A „saját kisgyermeknevelő” rendszer a személyi állandóság elvén alapul, mely azt jelenti, hogy a gyermeket beszoktatásától kezdve a bölcsődébe járás egész időtartama alatt az ő „saját kisgyermeknevelője” gondozza. Ezáltal részesül minden gyermek egyéni bánásmódban, figyelembe véve sajátos igényeit, szokásait, problémáit.

3.5.2. Gyermekcsoportok szervezése:

A bölcsődei gyermekcsoport létszámát jogszabályok határozzák meg. Ez alapján 2 év alatt 12 fő, 2 év fölött 14 fő gondozható egy csoportban, illetve sajátos nevelési igényű gyermekeket is ellátó csoportban 10 fő. Az ennél magasabb létszám szakmailag nem fogadható el, mert kevesebb lehetőség nyílik az egyéni bánásmódra, valamint nagyobb a csoport alapzaja, így a konfliktus kialakulásának lehetősége. Életkor szerint homogén és vegyes csoportok egyaránt előfordulnak, illetve tapasztalataink szerint az utóbbi időben egyre több vegyes csoport kialakítására van szükség.

3.5.3. Napirend:

A jól szervezett, folyamatos és rugalmas napirend a gyermeknek biztonságérzetet és kiszámíthatóságot biztosít, megteremti az aktivitás és az önállósodás lehetőségét. Az egymást követő ismerős események biztosítják a nyugodt, folyamatos gondozás feltételeit, elősegítik a gyermek tájékozódását, és kiiktatják a felesleges várakozási időt.

Bölcsődénk csoportjainak napirendje az évszakokhoz igazodóan változik, így biztosítva a szabad levegőn tartózkodás minél hosszabb idejét.

3.6. A gyermekekről vezetett dokumentáció:

A bölcsődei nevelés–gondozás során folyamatosan figyelemmel kísérjük és dokumentáljuk a gyermekek fejlődését. Megfigyelési szempontsorok segítik a dokumentálást. A dokumentáció vezetésénél fontos szempont a tárgyyszerűség (objektivitás, konkrétság), a validitás (a szempontok, kategóriák, kritériumok stb. alkalmasak annak a helyzetnek, folyamatnak a jellemzésére, amelyre használják), a hitelesség, a szakmaiság, az árnyaltság, a rendszeresség. A gyermek fejlődését önmagához viszonyítjuk, nem minősítjük. A dokumentáció vezetése a személyiségi jogok tiszteletben tartásával, tárolása az adatvédelemnek megfelelően történik.

3.6.1. Gyermek egészségügyi törzslap:

Felvételkor a bölcsődevezető tölti ki, a szülőkkel folytatott egyéni beszélgetés alapján. Ezt követően a kisgyermeknevelők vezetik a „saját” gyermekeikről. Feljegyzést készítenek a családlátogatásról, a beszoktatásról. Útmutató alapján rendszeresen írnak a gyermek érzelmi, értelmi, testi, szociális fejlődéséről, a változásokról (1 éves korig havonta, 1 éves koron túl negyedévente vezetve).

3.6.2. Üzenőfüzet:

Módszertani ajánlásunk alapján a „saját” kisgyermeknevelő negyedévente tájékoztatja a szülőket levél formában a gyermek fejlődéséről, az eseményekről.

3.6.3. Csoportnapló:

A gyermekcsoport életének naponkénti rögzítésére szolgál. A csoport kisgyermeknevelői vezetik. Tartalmazza a jelenlévők nevét, az aktuális eseményeket, az étrendet, a szakmai tevékenységeket, kezdeményezéseket.

3.6.4. Napi jelenléti kimutatás, TAJ-alapú központi nyilvántartás (KENYSZI):

A naponta gondozásban részt vevő gyermekek nevét, jelenlétét rögzítjük. Ez az alapja a bölcsődei normatíva lehívásának.

3.6.5. Étkezési nyilvántartás:

Az étkezésben résztvevő gyermekekről naponta vezetjük a nyilvántartást.

4. KIEMELT SZAKMAI FELADATAINK

4.1. A családi nevelés segítése, kapcsolattartás a családokkal:

A gyermekek egészséges szocializációja és személyiségfejlődése érdekében kiemelt szakmai feladat a család–bölcsőde közötti kapcsolat erősítése, a családi nevelés segítése. A családi és a bölcsődei nevelés közötti összhang, a szülők és a kisgyermeknevelők között kialakult bizalom, együttműködés elősegíti a gyermekek egészséges testi, lelki, szociális fejlődését. Mindenkor nyitottak vagyunk a kisgyermekes családok számára. A szülők a bölcsődébe való jelentkezéskor széleskörű tájékoztatást kapnak a bölcsődei életről, a szokásokról, szabályokról, a családlátogatás jelentőségéről, a beszoktatás módjáról. Megtekinthetik a gyermekek által használt helyiségeket, a játszóudvart. Megismerhetik gyermekük leendő kisgyermeknevelőjét. Bemutakozó szóróanyagokon, a város honlapján, faliújságon nyújtunk információt az ellátásról.

A kapcsolattartásnak, tájékoztatásnak több formája van, mindegyik más–más szerepet tölt be, ezért párhuzamosan minél többet alkalmazunk közülük. A közös élmények, az emberi kapcsolatok, és a tájékozottság nagy mértékben hozzájárul a szülői hatékonysághoz, segíti a családi nevelést és a gyermekek fejlődését.

4.1.1. Családlátogatás:

A gyermek felvételét megelőzően – optimális esetben a beszoktatás előtt egy vagy két héttel – a szülőkkel megbeszélte időben a gyermek kisgyermeknevelője és a társ nevelőnő meglátogatja a családot, saját készítésű, apró ajándékkal kedveskedve a gyermeknek. A családlátogatás célja a gyermek megismerése a számára biztonságot nyújtó otthoni környezetben, és a kapcsolatfelvétel a gyermekkel, a családdal. A szülő vagy a kisgyermeknevelő kezdeményezésére a nevelési év közben is sor kerülhet ismételt családlátogatásra. Veszélyeztetett vagy védelembe vett gyermek esetében ajánlott védőnővel, családgondozóval együtt végezni. A látogatásokról feljegyzést ír a „saját” kisgyermeknevelő a gyermek dokumentációjába. Az ismerkedés jellegű és az ismételt családlátogatásokat az erről szóló módszertani útmutató alapján végezzük.

4.1.2. Beszoktatás:

A három éven aluli gyermek természetes élettere a család. Hasonló korú társakkal való együtt nevelkedés nem saját érdeke, hanem társadalmi igény. Feladatunk, hogy az igény kielégítése mellett csökkentjük azokat a problémákat és nehézségeket, amelyeket a szülőktől való

elválás, a környezetváltozás okoz. Ezt a célt szolgálja a szülővel történő fokozatos beszoktatás, amit a szülőkkel egyeztetve tervezünk, végzünk. A módszer lehetőséget ad arra, hogy a lehető legkíméletesebben történjen az elválás, és a gyermek biztonságban érezze magát az új környezetben. Az anya vagy apa jelenléte megkönnyíti a gyermek számára az új környezet elfogadását, elősegíti a kisgyermeknevelővel való jó kapcsolat, érzelmi kötődés kialakulását. Mérsékeli az adaptáció során mutatkozó stressz reakciókat (pl. sírás, tiltakozás, nyugtalanság, étkezési zavar, alvászavar). A nevelőt segíti a gyermek megismerésében, az egyéni bánásmód megtalálásában. A szülők megismerhetik az ellátás minden részletét, közvetlenül láthatják a nevelőmunkát, a nevelői magatartást, a módszereket. Módszertani levél alapján végezzük, rugalmasan alkalmazzuk, a gyermek és a szülő egyéni igényének figyelembe vételével. A „saját” nevelő összegző feljegyzést ír az eseményekről a gyermek dokumentációjába.

4.1.3. Napi kapcsolattartás:

Fontosnak tartjuk a kölcsönös tájékoztatást a bölcsődébe érkezéskor és a hazaadáskor. Érkezéskor a szülő nyújt információt az előző nap gyermekkel kapcsolatos eseményeiről, a gyermek egészségi állapotáról, a változásokról. Hazaadáskor a kisgyermeknevelő tájékoztatja a szülőket a gyermekről (hangulata, közérzete, társkapcsolat, beszéd, játék, mozgás, étkezés, alvás, önállóság, stb.). Ügyelünk arra, hogy a beszélgetés ne a gyermek „feje felett”, hanem őt bevonva történjen. A napi beszélgetések formálják a kapcsolatot, erősítik a bizalmat, lehetővé teszik a gyermek és egymás minél teljesebb megismerését, a nevelés összehangolását.

4.1.4. Üzenőfüzet:

Nem pótolja a személyes, közvetlen kapcsolatot, a napi interakciós helyzeteket, hanem kiegészíti és megerősíti azokat. Tájékoztatást ad a szülőknek a gyermek fejlődéséről, a kisgyermeknevelő szakmai munkájáról, módszereiről, empátiás készségéről. Hozzájárul a szülő és a kisgyermeknevelő közötti jó kapcsolathoz, a bizalom kialakulásához, a családi és a bölcsődei nevelés összehangolásához.

4.1.5. Egyéni beszélgetés:

A személyes beszélgetést igénylő kérdések, nevelési problémák közös átgondolására alkalmas egyéni beszélgetést kezdeményezheti a szülő, a kisgyermeknevelő, a bölcsődevezető. A szakmai kompetencián túlmenő kérdésben kérhető egyéb szakember közreműködése. Biztosítjuk a beszélgetés nyugalmát, zavartalanságát, szükség esetén a gyermekfelügyeletet.

4.1.6. Szülőcsoportos beszélgetés:

Ez a kapcsolattartási módszer lehetőséget ad arra, hogy az adott gyermekcsoporthoz tartozó szülők szervezett formában találkozhassanak, és beszélgethessenek valamely aktuális témáról a gyermekek fejlődésével, nevelésével kapcsolatban. A beszélgetések célja a családi nevelés segítése, a gyermekek egészséges személyiségfejlődésének, szocializációjának elősegítése. A beszélgetéseket kisgyermeknevelők vezetik. Évente legalább kétféle alkalommal szervezzük, a szülőkkel előre egyeztetett időben. A beszélgetések erősítik a jó kapcsolatot, a partneri együttműködést, a bizalmat. Szülői közösségek alakulnak ki. A beszélgetés egy, másfél órás ideje alatt – szükség esetén – gyermekfelügyeletet biztosítunk a bölcsődében.

4.1.7. Szülői értekezlet:

A bölcsődevezető a felvétel alkalmával, később a napi csoportlátogatások, az egyéni beszélgetések és a szülői értekezletek alkalmával tart kapcsolatot a szülőkkel. Évente több alkalommal szervezhet szülői értekezletet, a szülőket érintő kérdésekről. Az új szülők részére a beiratás és a felvétel közötti időszakban – kb. augusztus második fele – tájékoztató jellegű szülői értekezletet tart. Bemutatja a bölcsődét, a kisgyermeknevelőket, a bölcsődeorvost, és a többi szakembert. Ismerteti a szakmai programot, a házirendet, válaszol a szülők kérdéseire. Ezt követően a gyermek leendő csoportszobájában, a kisgyermeknevelők vezetésével folytatódik a beszélgetés. Megbeszéljük a családlátogatások időpontját, a beszoktatások idejét. Az óvodába távozó gyermekek szüleinek az óvodai beiratkozások előtt szervezünk értekezletet, melyre meghívjuk a bölcsődével kapcsolatot tartó óvodák pedagógusait.

4.1.8. Egyéb szervezett közös programok a családokkal:

Nyílt nap, "bölcsődekóstolgotó"

A bölcsőde minden évben megszervezett nyílt napját a „bölcsőde kóstolgotót” júniusban a délutáni órákban valósítjuk meg, hogy ne zavarjuk a bölcsődéseink életét. Szeretettel várunk minden kisgyermekes családot, akik érdeklődnek bölcsődénk iránt. Sok család látogat el hozzánk, amíg a kicsik játszanak, addig a szülők megtekinthetik a bölcsőde épületét és kérdéseikre is választ kaphatnak.

Gyermeknap

A bölcsőde és a családok kapcsolatát a gyermeknap alkalmával szervezett vidám, hangulatos rendezvényünkkel erősítjük, ezzel is elősegítve egy pozitív kép kialakulását az intézményről.

Ezen a délutánon minden bölcsődésünk együtt játszik, szórakozik szüleivel, a testvéreket is szeretettel várjuk. A játszóudvar szépen feldíszítve várja a gyermekeket. A jó hangulatról gyermekdalokat játszó zenekar, kézműves foglalkozások, nagymozgásos játékok, légvár, arcfestő gondoskodik.

Munkadélutánok

Húsvétkor és Advent közeledtével munkadélutánt szervezünk az anyukáknak és nagymamáknak, ahol a kisgyermeknevelők segítségével kedves ajándékok készülnek a gyermekeknek. Ezen túl lehetőség adódik a kötetlen beszélgetésre, a szülők ismerkedésére, ami a gyermekcsoporttal való közös munkát és a családokkal való kapcsolattartást is segíti.

„Barkácsoló délutánt” szervezünk az apukák részére, ahol tavasszal az Alapítványunk által vásárolt mobil mászókákat segítenek összeszerelni a játszóudvarokon, illetve ősszel segítenek elpakolni, téliesíteni őket.

A családokkal való közös programjainkat a bölcsődénk alapítványa finanszírozza.

4.2. Az egészséges életmód megalapozása:

Bölcsődénk szakmai programja kiemelt jelentőséget fordít az egészséges életmódra nevelésre.

*„Szeresd egészségedet,
mert ez a jelen.
Védd a kisgyermeked,
mert ez a jövő
Őrizd szüleid egészségét
mert a múlton épül fel
a jelen és jövő”*

(Bárczi Gusztáv)

4.2.1. Lelki egészségvédelem:

A gyermek lelki életének kialakításában döntő fontosságúak az első életévekben szerzett benyomások. A bölcsődébe kerülő gyermekeknél – bármilyen kíméletesen történik is a beszoktatás – zavart okoz a családtól való időszakos elválás, az új tárgyi és személyi környezet elfogadása. Ennek jelei többnyire nyíltan láthatóak, de az sem ritka, hogy a gyermek belső feszültségekkel küzd. Viselkedését folyamatosan figyelemmel kísérjük. Igyekszünk felismerni a lelki problémákat, a stressz jeleit, és segítjük a gyermekeket ezek feldolgozásában, az érzelmi biztonság megtalálásában, a társak elfogadásában. Figyelünk a mentálhigiénés változásokra, a viselkedési zavarokra, tünetekre, és kompetenciánknak megfelelően kezeljük ezeket. A segítő szemléletű, személyközpontú kisgyermeknevelők hozzájárulnak a gyermekek lelki egészségének megtartásához. Sikerélményekhez juttatjuk a gyermekeket, megerősítjük a helyes viselkedést. Nagy figyelmet fordítunk az agresszió megelőzésére. Játék segítségével oldjuk a feszültségeket. Behozhatja a gyermek a kedvenc játékát, átmeneti tárgyát, ami vigaszt nyújt, kielégíti a családi otthon iránti igényt. A szeretetteljes légkör, a rendszeresség, a következetesség biztonságérzetet ad.

4.2.2. Táplálkozás:

Az egészséges táplálásra különös módon figyelniük kell a gyermekeink jövője szempontjából. A fejlődés egyik feltétele a táplálkozás, mely az elhasznált energiát pótolja és a további testépítést biztosítja. A táplálkozási szokások már kisgyermekkorban rögzülnek és egész életen át meghatározóak. Ezért a táplálkozás területén is fontosnak tartjuk az egészségmegőrző szokások kialakítását, rögzítését.

Az egészséges életmódra nevelés része az egészséges táplálkozás. Fontos feladatunk a gyermekek táplálása, az önálló, tiszta étkezés tanítása, a helyes étkezési szokások kialakítása. Célunk, hogy örömmel, jó étvágyal fogyasszák el az ételt. A gyermekek koruk és fejlettségük szerint (ölben vagy asztalnál ülve), gondozási sorrendben étkeznek. Mindig tekintetbe vesszük az egyéni tempót, a szükségleteket. Az étkezések azonos időben, kulturált körülmények között, derűs légkörben zajlanak. Az ételt a kisgyermeknevelő megkóstolja, mielőtt odaadja, meggyőződik arról, hogy megfelel-e a gyermekek ízlésének.

Bölcsődénkben élelmezési szakember (dietetikus) kíséri figyelemmel a gyermekek étrendjét, hogy kellően változatos és megfelelő tápanyag összetételű legyen. Célunk, hogy minél több kisgyermek megszeresse a nyers zöldségeket, gyümölcsöket, mert e táplálékok nyers fogyasztásával tudja a szervezet leghatékonyabban hasznosítani a vitaminokat, ásványi anyagokat, és ami a legfontosabb a rostokat. Megismertetjük a gyermekekkel a reformélelmezésben használt élelmiszerből készült ételeket (pl. kölesből, zabból készült ételek, stb.)

Célunk eléréséhez szükségesnek tartjuk, hogy mindezekbe a családokat is bevonjuk, így a gyermekén keresztül a családok helytelen táplálkozási szokásain is formálhatunk (ételbemutató-kóstolgotok, tanácsadás).

Külön figyelmet fordítunk a táplálékallergiás gyermekek ellátására is.

Az étlapot két hétre előre a szülők is megismerhetik, mely az otthoni étrend összeállításához is ötletet adhat számukra.

A kisgyermeknevelők a kulturált étkezés szabályainak és a gyermek korának megfelelően szervezik, bonyolítják le az étkezéseket, kellemes légkört teremtve, hogy a társakkal való közös étkezés is örömet jelentsen a kicsiknek.

A gyermekeknek különböző táplálkozási szokásaik vannak, ezért a kisgyermeknevelők figyelembe veszik az egyéni igényeket, és kellő toleranciával fogadják azt. Fontosnak tartjuk az egész napi folyadékpótlást víz formájában.

4.2.3. Testápolás:

A testápolás a gyermek tisztaság igényének kialakítását szolgálja. A kisgyermeknevelő törekedjen a beszoktatás alatt megismerni az otthonról hozott szokásokat. A testápolási műveletek a nevelő és a gyermek közötti bensőséges kapcsolat kialakulását segíti. A gondozási műveletek közben lehetőség nyílik a gyermek és őt gondozó személy közötti kommunikációra. A szeretett felnőttel együttműködve a kicsi elsajátítja a műveletek technikáját és kialakul igénye az önálló testápolás iránt, a haj-, kéz-, köröm-, fogápolás mindennapos gyakorlattá válik.

A gyermek felé irányuló szeretet, ösztönzés, biztatás segíti az önállóság kialakulását az „én már ezt is tudom” élményét.

4.2.4. Fogápolás:

Intézményünk feladatának tűzte ki a kisgyermek fogainak védelmét, ápolását. A fogszuvasodás megelőzése érdekében a zárt fogsorú gyermekeknél bevezetésre került a fogmosás. Tízóráira gyakran kapnak kerti veteményeket (sárgarépa, karalábé) a gyermekek rágásának elősegítése érdekében.

4.2.5. Mozgás, levegőzés:

Nagy hangsúlyt fordítunk a gyermekek nagyfokú mozgásigényének optimális kielégítésére.

A mindennapi szabad mozgás nélkülözhetetlen eleme a bölcsődei életnek. A gyermekek a természetes nagymozgásokat, mozgáselemeket egyénileg gyakorolják a különböző mozgásfejlesztő eszközökön. A harmonikus, összerendezett mozgás a környezet megismerésével párhuzamosan alakul ki, a személyiségfejlődésben nagyon fontos szerepet tölt be.

A kisgyermeknevelő feladata a mozgásigény felkeltése, mozgásöröm megismertetése és a mozgáskedv fenntartása.

A kisgyermeknevelő által biztosított eszközök, kezdeményezett mozgásos tevékenységek jól szolgálják a gyermekek mozgáskoordinációjának fejlesztését.

A csoportszobákban és az udvaron egyaránt fontosnak tartjuk a kicsik korának és fejlettségének megfelelő, jó minőségű mozgásfejlesztő eszközök biztosítását.

Olyan körülményeket teremtünk, melyek fokozzák a mozgáskedvet, változatos mozgástevékenységre adnak lehetőséget a finommozgások és a nagymozgások gyakorlásához egyaránt. Elegendő időt, megfelelő helyet és eszközöket biztosítunk a mozgáshoz a csoportszobában és az udvaron egyaránt. A csecsemőknek olyan játszóhelyet biztosítunk,

amely védett, és elegendő hely áll rendelkezésre a szabad mozgáshoz (hempergő, elkerített szobasarok). A gyerekek állandó felügyelet mellett, szabadon mozoghatnak, egyéni fejlettségüknek, állapotuknak, belső aktivitásuknak megfelelően gyakorolhatják a nagymozgásokat, finommozgásokat.

Bölcsődénkben tornaszobát rendeztünk be, aminek birtokbavétele nagyszerű élményt jelent a piciknek, főleg rossz idő esetén. Ilyenkor a csoportszobákban is biztosítjuk a mozgás szélesebb körű lehetőségét a bútorzat elpakolásával, az ablakok kitárásával, a mobil mozgásfejlesztő eszközök segítségével.

Bevezettük a "manótalpak tornája" elnevezésű, játékos talptornát, aminek preventív jelentősége van a lábboltozat kialakulásában.

4.2.6. Nyugodt alvás:

A kielégítő pihenés szükséges a gyermek harmonikus fejlődéséhez. A gyermek alvásigényének egy részét a bölcsőde biztosítja. A kisgyermeknevelők figyelembe veszik a kicsik alvásigényét, egyéni szokásaikat és a megfelelő feltételeket, mint a friss levegő jótékony hatását, kényelmes fekhely, a megnyugvást adó, otthont idéző tárgy.

Elalvás előtt a halk, megnyugtató klasszikus komolyzene dallamai alakítanak ki kondicionáló reflexet a gyermekekben, akik minden alkalommal átélik a zene hatására kialakult szendergést.

4.2.7. Tárgyi környezet:

A bölcsőde tárgyi feltételrendszere befolyásolja a gyermek egészséges életmódjának színterét. A gazdag tárgyi környezet - ha megfelel az egészségügyi előírásoknak, esztétikus, nyugtató hatású színharmóniát áraszt - jó alapot ad a bölcsődei nevelőmunkához.

Intézményünkben a gondozási-nevelési feladatok megvalósításának figyelembe vételével a kisgyermeknevelőnek törekedni kell az esztétikus berendezésre. A több funkciót betöltő csoportszobát alkalmassá kell tenni a szabad játékokra, különböző tevékenységek végzésére, étkezésre, pihenésre, alvásra. A csoportszobák barátságossá, otthonossá, esztétikussá tétele a gyermekek szép iránti érzelme, és jó közérzetének kialakítása miatt fontos.

Elkülönített sarkok kialakítása különböző játéktevékenységekhez nyújt lehetőséget. A bensőséges zugok, leválasztott sarkok, a csoportszobák családi jellegét, intimitását növelik.

A puha, meleg mesesarkok személyes percekhez ad színteret.

A barátságos, derűs légkör a gyermekeknek biztonságérzetet ad és tevékenységre serkenti őket. Ez a pozitív alaphangulat alapozza meg a gyermek érzelmi kötődését kisgyermeknevelőjéhez és ösztönzi társas kapcsolatainak alakításában.

4.2.8. Sószoza használata:

Bölcsődénk alapítványának támogatásából sószobák lettek kialakítva- ezzel megelőzhetjük, csökkenthetjük a felső légúti betegségek gyakoriságát.

A gyermekek kúraszerűen látogatják novembertől márciusig.

5. AZ INTÉZMÉNY KAPCSOLATRENDSZERE

A bölcsőde egymás kompetencia határainak tiszteletben tartásával együttműködik mindazokkal, akik a családnak nyújtott szolgáltatások és ellátások során a gyermekkel, illetve a gyermek családjával kapcsolatba kerülhetnek (gyermekjóléti szolgálat, védőnői szolgálat, házi gyermekorvosi szolgálat, pedagógiai szakszolgálat, családsegítő központ, óvoda, korai fejlesztés szakemberei, gyermekvédelmi szakellátás, gyámhatóság), valamint az intézmény fenntartójával.

5.1. Együttműködés az óvodákkal:

Az óvodai átmenet segítése érdekében bölcsődénk együttműködik a környezetükben működő óvodákkal. Sikerült minden intézménnyel együttműködő, egymás szakmai kompetenciáját tiszteletben tartó, elismerő szakmai kapcsolatot kialakítani, ami tavasszal és ősszel válik intenzívvé. A tavaszi időszakban az óvodapedagógusok meglátogatják a bölcsődékben a leendő óvodásokat, valamint a kisgyermeknevelők is ellátogatnak a gyermekekkel az óvodába. Ősszel a kisgyermeknevelők segítik az óvodai átmenetet azzal, hogy kérésre információt adnak a gyerekekről, és lehetőség szerint meglátogatják az óvodában volt bölcsődés gyermeküket.

5.2. Együttműködés a jelzőrendszer tagjaival – Gyermekvédelem:

A gyermekek védelme minden bölcsődei dolgozó kötelessége. Tájékoztatjuk a szülőket a gyermeket, a családot megillető támogatásokról, intézményes ellátásokról. A gyermek veszélyeztetettségének megelőzése, megszüntetése érdekében jelzési kötelezettségünk van. Felismerjük a testi, lelki, fizikai bántalmazás, az elhanyagolás jeleit, és a veszélyeztetettséget jelezzük az illetékes gyermekjóléti szolgálatnak. Intézményi kérésre írásos szakvéleményt készítünk a gyerekekről. Lehetőséget biztosítunk arra, hogy a gyermekjóléti szolgálat családgondozója a bölcsődében meglátogassa a hozzá tartozó gyermekeket. Védelembe vett gyermekek esetében a családgondozótól és a védőnőtől kapunk tájékoztatást. A

bölcsődevezetők, a gyermekvédelmi felelősök részt vesznek esetkonferencián, jelzőrendszeri megbeszélésen, továbbképzéseken, konferenciákon. A Megyei Gyámhivatalokkal az ellenőrzések alkalmával állunk kapcsolatban.

5.3. Együttműködés képző intézményekkel:

Több éves tapasztalattal és gyakorlattal rendelkezünk a szakképzés terén. Együttműködési megállapodás alapján minősített terephelyet adunk bölcsődénkben – képzett tereptanáraink közreműködésével – a szakmai gyakorlatokhoz, vizsgákhoz.

Bölcsődénk a Pécsi Tudományegyetem Illyés Gyula Főiskolai Karának gyakorló intézményeként is működik. A hospitálásokon túl, a végzős hallgatók gyakorlati záróvizsgáikat is intézményünkben teszik le. Hogy szakmai ismereteinket minél magasabb színvonalon adjuk át a diákoknak, nevelőnőink folyamatosan különböző tanfolyamokon, képzéseken vesznek részt, amit a jövőben is szeretnénk biztosítani számukra.

5.4. Együttműködés más szervezetekkel, intézményekkel:

Magyar Bölcsődék Egyesülete

Folyamatosan részt veszünk a módszertani szervezet értekezletein, tájékoztatóin, konferenciáin. Beszerezzük az általuk biztosított szakmai anyagokat, kiadványokat. Dolgozóink többsége tagja az egyesületnek.

Bölcsődei Dolgozók Demokratikus Szakszervezete

Szakszervezeti titkárunk rendszeresen jár értekezleteikre. Dolgozóink többsége tagja a szakszervezetnek.

Bölcsődék

Folyamatosan tartjuk a kapcsolatot más bölcsődékkal (Dunaföldvár, Szekszárd, Dunaújváros, Pécs), lehetőség szerint látogatást szervezünk az intézmények között, tapasztalatcsere, "jó gyakorlatok" elsajátítása céljából.

6. ELLENŐRZÉS, ÉRTÉKELÉS RENDSZERE

6.1. Kisgyermeknevelői munka ellenőrzése, értékelése:

Az ellenőrzés és értékelés célja, a kisgyermeknevelői munka gyakorlati segítése, fejlesztése. A kisgyermeknevelők ellenőrzésére azért van szükség, hogy munkájuk minőségével tisztában legyenek, megőrizték a megújulás képességét.

Területei:

- dokumentumok ellenőrzése, értékelése
- a gondozás-nevelés feltételeinek ellenőrzése
- a gondozás- nevelés gyakorlatának ellenőrzése, értékelése
- a szakmai program megvalósításának nyomon követése, ellenőrzése

A bölcsőde gondozó-nevelő munkájáért a bölcsődevezető a felelős, tehát az ellenőrzés és értékelés is az ő feladata. Fontos az objektív értékelés, mely alaposágot körültekintést igényel. A gyakorlati munka elemzése során elsődleges szempont az önálló munka tiszteletben tartása, módszertani szabadság biztosítása, a pozitív megerősítés, az elfogadott elvek számonkérése.

6.2. A bölcsődei csoportok és a gyermekek fejlődésének ellenőrzése:

A kisgyermeknevelők pedagógiai munkájának tervezése, elemzése, a gyermekek egyéni megfigyelései, az egyénre szabott gondozási-nevelési eljárások tervezése folyamatos írásbeli munkát igényelnek. Segítik a folyamatok célirányos, tervszerű egymásra épülését, ugyanakkor a rugalmas alkalmazást és a gyermekekhez való igazodást is biztosítják.

A gyermekcsoportok nevelési tevékenységi programjának tervezése a gyermekek fejlődési üteméhez, igényeihez, a spontán helyzetekhez igazodik, a feladatok egymásra épülnek.

A terv rugalmas, az élethelyzetek, a gyermekek igényei, az aktuális feladatok irányítják a folyamatot.

A bölcsődevezető és helyettese a csoportlátogatások alkalmával folyamatosan ellenőrzi és értékeli a tervezést olyan céllal, hogy az mennyire szolgálja a nevelési program célját és feladatait.

A kisgyermeknevelők háromhavonta (piciknél havonta) írásbeli értékelést végeznek a gyermekek egyéni fejlődésének alakulásáról, a program megvalósítása tükrében. Az egyéni

fejlődésnek mindenhol érvényesülni kell. Minden kisgyermeknevelőnek tudnia kell, hogy melyik gyermeket miben kell segíteni ahhoz, hogy önmagához képest optimálisan fejlődjön.

7. ZÁRSZÓ

Bízunk abban, hogy a szakmai program a gyermekek életkori sajátosságait és a szakmai értékeket követve szolgálja a szakmai munka továbbfejlesztését, segít kibontakoztatni a Paksi bóbita Bölcsőde és Konyha sokszínű tevékenységét, a jó gyakorlatok minél szélesebb körű alkalmazását, szolgálva ezzel a gyermekek sokoldalú személyiségfejlődését.

Hisszük, hogy a szakmai program megvalósításával boldog gyermekkort, egészséges testi, lelki, szociális fejlődést biztosítunk a gyermekeknek, és a bölcsődés kor végére alkalmassá válnak az óvodai élet megkezdésére.

MELLÉKLETEK (nyomtatott formában):

Szervezeti és Működési Szabályzat
Megállapodás
Házirend

A szakmai programot készítette: Magyar Melinda

A szakmai program érvényességi ideje: 2017. november 15-től a következő módosításig

A szakmai program készítésének dátuma: 2017. november 03.

Záró rendelkezés

A Szakmai Program a fenntartó jóváhagyásával válik érvényessé.

Hatályba lépés ideje: 2017.november 15.

Magyar Melinda
bölcsődevezető

A Szakmai Programot Paks Város Önkormányzata Képviselő Testületének Humánpolitikai Bizottsága a .....számú határozatával jóváhagyta.

Paks, 2017. november 15.

Dr. Rujder Mária
elnök